

4.3.2026

Dnro 123/03.04.04.04.33/2025

Asia

Kaivostoimintaa koskeva valitus

Valittajat

Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry
Vesiluonnon puolesta ry
Koillis-Savon luonnonystävät ry
Karsikkovaaran osakaskunta
Yrjö Räsänen
Hannu Timonen
Pertti Vehreävesa
Tarja Hyvönen
Heikki Antikainen
Hannu Tukiainen
Jukka Nuortio
Salme Nuortio
Raili Komulainen
Keijo Parviainen
Maija Parviainen
Tapio Julkunen
Vilho Mustonen
Sanelma Mustonen
Hannu Lahtinen
Kaisa Räsänen

Luvanhakija

Karelian Diamond Resources Plc

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 10.12.2024, ML2016:0078

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on jatkanut Karelian Diamond Resources Plc:lle myönnetyn malminetsintäluvan nimeltä ”Lahtojoki South” voimassaoloa lupatunnuksella ML2016:0078.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Tässä malminetsintälupapäätöksessä annetut tarpeelliset tarkentavat

lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi perustuvat kaivoslain (621/2011) 51 §.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Malminetsintälupa on voimassa tällä päätöksellä enintään kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

— —

Malminetsintäalueen pinta-ala on 28,84 hehtaaria. Lupa-alue sijaitsee Kaavin kunnassa. Lupa-alueesta on rajattu pois tiedossa olevat esteet. Malminetsintää ei saa suorittaa tällä luvalla, eikä jokamiehenoikeudella 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta, yksityistä pihapiiriä tai erityiseen tarkoitukseen otetuilla alueilla. Jokamiehenoikeuksiin kuuluvalla liikkumisella ei myöskään saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä muille ihmisille tai luonnolle.

Malminetsintälupa-alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaava, jossa alueella on merkintä malmipotentialien alue (ek1 811). Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa.

Alueen geologiseen malmipotentialiin sekä hakijan suorittamiin tutkimuksiin ja tuloksiin perustuen hakija otaksuu alueella olevan timanttia.

Päätöksessä on annettu muun ohella seuraavat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset (velvoitteet ja rajoitukset):

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
- Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi ottaen huomioon kohteella tehty aikaisemmat tutkimukset. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade

tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

--

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa lupamääräyksessä 1 kohdassa 1 sallituilla menetelmillä, ei synny kaivannaisjätettä. Mikäli kaivannaisjätettä syntyy lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainitussa kallioperänäytteenotossa kairaamalla, malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä ja käsittelemisestä. Maanpinnalle nouseva hienojakoinen paikallinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä. Hakija on toimittanut kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman, jossa on kuvattu taloudellisesti ja teknisesti parhain tapa käsitellä kohteilla mahdollisesti syntyvä kairaussoija. Lupamääräyksessä 8 ja 9 on määrätty tarkemmin, kuinka tulee toimia luonnonsuojelulaissa tarkoitetuilla erityisesti suojeltavilla kohteilla tai jos alueelle sijoittuu pohjavesialueita.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille sekä näihin rinnastettaville ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille,
- toimivaltaisen Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle,
- Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä alueelliselle vastuumuseolle (Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo).

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.

--

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tähän malminetsintälupa ML2016:0078 on määrätty lupakohtainen yksilöity 3000 euron suuruinen vakuus 3.12.2019 annetussa päätöksessä, eikä vakuuden nostamiselle ole olemassa perusteita. Olosuhteet ja asiaan vaikuttavat seikat ovat pysyneet vastaavina. Vakuus on asetettu

pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu malminetsintäalueilla suoritettun valvontatyön kautta saatuihin havaintoihin. Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvan vahingon suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomainen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofysikaaliset- ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto tai tutkimusojat eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot. Luvassa on kielletty luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien vahingoittaminen tai vaarantaminen. Mikäli alueella on sellaisia, niitä varten on annettu tarkat rajoitukset. Lähtökohtaisesti luvanhaltijan urakoitsijoilla on erillinen vastuuvakuutus tutkimustoimissa aiheutuneita ennakoimattomia vahinkoja varten. Kaivosviranomainen harkitsee luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitettulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaustoimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 kuutiometriä/vuorokausi, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareiät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnisteet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintäluva-alueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina. Lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainittua koneellisesti tehtävää maa- ja kallioperänäytteenottoa ei kuitenkaan saa suorittaa vesistön päältä. Mikäli malminetsintätutkimukset edellyttävät kairausta vesistön päältä, tulee sitä varten hakea luvan muuttamista kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaisesti.

Tällä malminetsintäluvalla ei ole tarkoituksena tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, eikä toimintaa myöskään ole suunniteltu asemakaava-alueelle. Sallittujen, kohteella hetkellisesti suoritettavien tutkimustoimien ei voida myöskään katsoa häiritsevän merkittävästi Suomen pesimälintuja, jotka ovat suurelta osin luonnonsuojelulailla rauhoitettuja. Suomessa seurataan lajien uhanalaisuutta, ja lajien uhanalaisuustilanteen voi tarkastaa Punaisen kirjan verkkopalvelussa (YM & SYKE, 2019). Kirjassa on mainittu myös aina uhanalaisuuteen johtaneet syyt ja uhkatekijät tulevaisuudessa. Tässä luvassa sallittuja malminetsintämenetelmiä ei mainita kirjassa syiksi tai tulevaisuuden uhkatekijöiksi.

Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Alueelta tunnetaan myös metsälain 10 §:ssä mainittuja kohteita, jotka tulee huomioida tutkimustoiminnassa. Lupa-alueella esiintyy luonnontilaisia tai luonnontilaisten kaltaisia lähteitä. Niiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty ja niiden läheisyydessä toimimiseen on jätettävä riittävä suojaetäisyys. Purouomien luonnontilaa ei saa vaarantaa.

Lisätietoja kohteen tilanteesta saa Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnossa (Liite 4) ja Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseon lausunnossa (Liite 5) mainitulta yhteyshenkilöltä tai Tukesilta.

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen ja tarvittaessa päivittää kiviainesjätteen jätehuoltosuunnitelmaa Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Pohjois-Savon alueelliselle vastuumuseolle. Lähtökohtaisesti luvanhaltijalla ei ole kaivoslaissa asetettua yleistä inventointivelvollisuutta kasvillisuus- tai luontokartoituksille varovaisuusperiaate huomioden, eikä sellaista edellytetä muiltakaan samankaltaisia vaikutuksia aiheuttavilta maankäyttömuodoilta suojelualueiden ulkopuolella.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 § ja 69 §, VNa (391/2012) 2 §.

Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen on sulanmaan aikana pyrittävä suunnittelemaan niin, että luontaisia aukkoja ja olemassa olevia uria käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee ensisijaisesti välttää sulanmaan aikana.

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että tutkimukset tai liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja (suot), tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt. Tutkimusmontut ja kuopat tulee merkitä huomiokepein sekä luiskata loiva reunaisiksi päistään niiden ollessa auki ja sisältävän putoamisvaaran. Tutkimusten päätyttyä tutkimusmontut, -kuopat ja -ojat on täytettävä ja maisemoitava.

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin (621/2011) perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 103 §:ään, jossa säädetään vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä. Toissijaisesti asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi riittävien lupamääräysten antamiseksi tai malminetsintä lupaa on korjattava sisällöltään ja lupamääräyksiltään asianmukaiseksi. Tukes ja luvanhakija on velvoitettava yhteisvastuullisesti korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut 1 700 eurolla.

Malminetsintäluvan jatkamista koskevasta asiasta ML2016:0078 ja malminetsintäluvan myöntämistä koskevasta asiasta ML2021:0020 tehdyt valitukset on käsiteltävä yhdessä. Valitusten yhteiskäsittely on perusteltua, koska Tukes on kuuluttanut yhtiön hakemukset samana päivänä sekä tehnyt kahta malminetsintäaluetta koskevat malminetsintä lupapäätökset samanaikaisesti. Lupahakemukset kohdistuvat vierekkäisiin alueisiin ja niillä on yhteisiä melu-, luonto-, vesistö- ja jätevaikutuksia.

Lupahakemusta ei ole jätetty kahta kuukautta ennen edellisen luvan päättymistä. Kuulutus on ollut virheellinen ja päätöksessä ja hakemuksessa on ollut puutteellisuuksia ja virheitä. Lupa-asiakirjoista puuttuu täydellinen selitys sähköisestä allekirjoituksesta sekä allekirjoitussivu. Tukes ei ole hankkinut riittäviä selvityksiä lain vaatimusten täyttymisestä eikä valituksenalaista päätöstä ole perusteltu hallintolain edellyttämällä tavalla. Kuuleminen on ollut virheellinen johtuen puutteellisista vaikutustiedoista ja selvityksistä. Yksityiskohtainen tutkimussuunnitelma on kuulutettava yhdessä uudelleen kuulutettavan lupahakemuksen kanssa.

Kaivannaisjätteselvitykset ovat puutteellisia eivätkä ne täytä lain edellytyksiä. Pohjavesi- ja juomavesivaikutukset ja riskit ovat kestävämmiä. Pohjaveden virtausmuutosten riskejä ja niiden hallintaa ei ole selvitetty lähteisillä alueilla. Pohjavedelle ei ole perustilaselvitystä eikä tarkkailua. Kairauksen ja maansiirtotöiden kemiallisia ympäristövaikutuksia ei ole huomioitu suhteessa pintavesiin ja mahdolliseen maaperän pilaantumiseen. Maastoon jätettävien kairausputkien ympäristövaikutukset ovat kestävämmiä eikä niiden poistoon ole vakuutta. Lähin asutus on huomioimatta suhteessa kairauksen meluvaikutuksiin ja kemiallisiin vaikutuksiin. Luontoarvot on selvittämättä ja huomioimatta. Lupa-alueilla on lähteitä ja pienvesiä, joiden suoja-alueita ja suojelua ei ole selvitetty. Metsälain mukaisten kohteiden rajauksia ei ole selvitetty ja tarkistettu. Liito-oravan ja muiden luontoarvojen esiintyminen alueella olisi tullut selvittää.

Lupaan on lisättävä määräys kairausveden tuomisesta etsintäalueelle sekä määräys ylijääneen veden keräämisestä ja kierrättämisestä ja sen pois tuomisesta tutkimusalueelta. Mikäli tarkoitus on sallia veden johtaminen maastoon, tämän turvallisuudesta ja valvonnasta täytyy olla selvitys. Veden määrä tulee etukäteen määrittää kairausmetriä kohden. Saastuneen veden käsittelyyn tulee olla lupamääräykset. Vesien selkeytykseen käytettävien kemikaalien pitoisuudet ja vaikutukset tulee selvittää. Koneiden voitelu- ja moottoriöljyjen määrät pinta-, pohja- ja purkuvesissä tulee selvittää. Öljyhiilivedyistä tulee selvittää aromaattisten hiilivetyjen ja PAH-aineiden määrät. Kairauskoneissa käytetty suljettu vesikierto on osoitettava teknisellä kuvauksella ja sisällytettävä lupamääräyksiin.

Kairausjätteen vaikutuksista ja käsittelystä tulee olla selvitys ja täsmälliset määräykset. Kairauksella ja 300 metrin etäisyydellä olevilla kaivolla ja lähteillä tulee olla kattava vesien tarkkailu. Kairareikien betonointia ei ole selvitetty. Lupamääräyksen pitäisi sisältää tekninen kuvaus siitä, miten kairaussoijan päätyminen lähteisiin ja kaivoihin vältetään. Kairauksen ja kaivannaisjätteiden asbestit sekä tarvittavat suojaus-, puhdistus- ja jätehuoltotoimet jätteiden suhteen on selvitettävä. Pölyvaikutuksille on asetettava rajoitukset, tarkkailu ja raja-arvot. Asbestien vaikutuksista on tehtävä lainmukainen ympäristövaikutusten arviointi. Hakemuksessa on oltava lainmukainen kaivannaisjättesuunnitelma ja siihen liittyvät vakuudet.

Hakemuksessa ei ole esitetty tietoja kaavoituksesta ja asutuksesta. Etsintäalueen naapureita koskevat melu- ja pölyvaikutukset on selvitettävä ja niitä on rajoitettava. Toiminnan melulle on asetettava raja-arvot ja melu tulee mallintaa. Kairaus ja normit ylittävä meluava toiminta tulee kieltää lomakautena 1.6.–31.8., viikonloppuisin ja juhlapyhinä. Malminetsintä ei saa pilata alueen luonnonvaroja, kuten marjoja, sieniä ja riistaa. Tehtävistä töistä on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen etsintäalueen naapureille. Luvassa on määrättävä korvaukset tienhoitokunnalle toiminnasta aiheutuvista haitoista ja tarvittavat vakuudet. Kaivosyhtiö on määrättävä ilmoittamaan tienkäytöstä aikoiheen ja kalustoineen hyvissä ajoin etukäteen.

Hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitusta ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan eikä hakija ole harjoittanut tehokasta malminetsintää. Hakija ei ole esittämiensä taloustietojen perusteella vakavarainen ja hakija tulee todennäköisesti luopumaan Lahtojoen timanttikaivoshakkeestaan. Kaivinkonetyötä on suoritettu vähäisesti yhtenä vuotena. Lupa-asiakirjojen selvitys on epämääräinen eikä ole varmuutta, viitataanko edellisenä lupa-aikana tehtyyn tutkimukseen.

Hakija on laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksiaan. Lahtojoen hankkeessa maastotutkimukset ovat yli seitsemän vuoden ajan olleet olemattomia. Yhtiön hallussa oleva louhosraiskio, luvittamattomat jätealueet ja saastunut maa aiheuttavat ympäristöriskejä. Hakijan hallussa on kaivospiirimääräys ja valtausoikeus no 7363 Lahtojoki, joka loukkaa maanomistajan oikeuksia ja joka on ympäristölle vaarallisessa tilassa. Alue on ollut hakijan hallussa noin kahdeksan vuotta ja alueen tila aiheuttaa jatkuvaa haittaa. ELY-keskus on todennut, että kaivostoiminnan aloittaminen

Lahtjoella ei vaikuttaisi aiemman toiminnan perusteella todennäköiseltä ja hakemusta koskevan alueen tutkimuskaivanto on ollut maisemoimatta lähes 20 vuotta.

Päätöksen mukainen vakuus on riittämätön yhden etsintäalueen vakuudeksi. Kairaukselle pitää olla kattava vakuus, sillä kairauksen riskeihin kuuluu pohjaveden pilaaminen. Kairareikien pysyvään vaarattomaksi tekemiseen ei ole vakuutta. Mikäli kairaputket määrätään poistamaan ja reiät betonoimaan, tälle tulee olla myös vakuus. Kemikaalit edellyttävät valvontaa ja mittauksia sekä vakuutta niille. Vakuuden on oltava 170 000–300 000 euroa. Vakuuden pitää olla malminetsintälupakohtainen, ei yhtiökohtainen. Ilmeisesti viranomainen on katsonut vakuuden riittävän myönnetylle valtaukselle sekä kaivospiirillä tehtäviin tutkimuksiin. Alueiden yhteispinta-aloihin liittyvä perustelu on todettu korkeimmassa hallinto-oikeudessa pätemättömäksi. Kaivospiirin ja koelouhoksen ennallistamiseen ei ole riittävää vakuutta kyseessä olevan valtausalueen osalta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Tukes on antanut lausunnon. Tukes on vaatinut valituksen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen hylkäämistä perusteettomana. Luvan mukaisilla tutkimusmenetelmillä ei aiheuteta merkittävää haittaa ympäristölle, ihmisten terveydelle, muulle elinkeinotoiminnalle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle. Tutkimustoiminta on ajallisesti ja alueellisesti lyhytkestoista. Kairauksen ja sen yhteydessä syntyneen kaivannaisjätteen ei tiedetä aiheuttaneen haittaa ympäristölle ja luonnonolosuhteille. Tukesille ei ole tehty yhtään ilmoitusta malminetsintälupiin liittyvien toimintojen aiheuttamista ympäristö- tai muista haitoista eikä alueellista ympäristösuojeluviranomaisilta (ELY-keskukset) ole tullut ilmoituksia malminetsintään liittyvistä haitoista.

Hakemus on kuulutettu kaivoslain mukaisesti ja muutoksenhaun kohteena olevassa päätöksessä on selvitetty kuulutusmenettely sekä asian valmisteluun liittyvät toimenpiteet. Hakemuksessa on esitetty kaivoslain edellyttämät luvan käsittelyn ja myöntämisen kannalta riittävät selvitykset. Tukes on pyytänyt hakemuksesta kaivoslaissa edellytetyt viranomaislausunnot ja ottanut päätöksessä huomioon viranomaislausunnoissa esille nostetut lupa-asian ratkaisemiseen vaikuttavat asiat. Päätöksessä on otettu kantaa muistutuksessa ja mielipiteessä esitettyihin asioihin ja ne on tarvittavilta osin otettu huomioon päätöksessä. Hakijan edellytyksiä olla suoriutumatta luvan mukaisesta malminetsinnästä ei ole valittajien taholta osoitettu. Vakuudet ovat lupakohtaisia. Valittajien esittämät arviot tulevan kaivostoiminnan toteuttamisesta ja sen vaikutuksista tulee jättää tutkimatta, koska tulevan kaivostoiminnan edellytyksiä ei tutkita malminetsintälupa-asiaa ratkaistaessa vaan kaivoslupaprosessissa. Muutoksenhaun kohteena oleva päätös on allekirjoitettu sähköisesti samalla tavalla kuin aikaisemmatkin. Muutoksenhaun kohteena oleva asia on tullut vireille 26.10.2023 ja aikaisempi malminetsintälupaa koskeva päätös, jota nyt tehdyllä päätöksellä on jatkettu, on tullut lainvoimaiseksi 3.1.2020. Hakemus on tullut vireille kaivoslain ja sen

nojalla annetun asetuksen mukaisesti. Valittajien ei tule sallia tehdä samalla valituskirjelmällä valitusta kahdesta erillisestä hallintopäätöksestä. Valituksessa vaatimuksia ja väitteitä ei ole eritelty tavalla, josta olisi voinut päätellä kumpaa muutoksenhaun kohteena olevaa päätöstä asia koski. Menettely ei ole oikeudenkäynnistä hallintoasioista annetun lain mukainen.

Karelian Diamond Resources Plc:lle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen ja toimittaneet selvitystä valitus- ja nimenkirjoitusoikeudesta.

Tukes on hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittanut lisäselvitystä. Pyydetystä selvityksestä on annettu tieto valittajille ja Karelian Diamond Resources Plc:lle.

Valittajat ovat toimittaneet lisäselvityksenä muun ohella alueen luontoarvoja koskevan lausunnon Kaavin Kaatrasensalon luontoarvoista.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hallinto-oikeuden pyynnöstä antanut lausunnon valittajien toimittaman lausunnon johdosta.

Tukes on antanut lausunnon valittajien toimittaman luontoarvoja koskevan lausunnon ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antaman lausunnon johdosta.

Karelian Diamond Resources Plc on antanut selityksen.

Valittajille on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

Merkitään

Hallinto-oikeus on tänä samana päivänä antanut ratkaisun valitusasiassa, joka koskee Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 10.12.2024 antamaa päätöstä, jolla Karelian Diamond Resources Plc:lle on myönnetty malmienetsintälupa Lahtojoki South 2 lupatunnuksella ML2021:0020.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta Karsikkovaaran osakaskunnan, Hannu Timosen, Pertti Vehreävesan, Tarja Hyvösen, Heikki Antikaisen, Jukka Nuortion, Salme Nuortion, Raili Komulaisen, Tapio Julkusen, Vilho Mustosen, Sanelma Mustosen, Hannu Lahtisen, Yrjö Räsäsen, Keijo Parviaisen, Maija Parviaisen ja Kaisa Räsäsen tekemänä.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin perustuvat vaatimukset.

Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen malminetsintäluva-alueita Lahtojoki South ja Lahtojoki South 2 koskevien valitusasioiden yhteiskäsittelystä.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

Menettely hallinto-oikeudessa

Tukes on esittänyt, ettei samalla valituskirjelmällä ole voinut hakea muutosta kahteen päätökseen.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaan valituksessa on ilmoitettava miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*) ja vaatimusten perustelut.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksessa on ilmoitettu päätökset, joihin muutosta on haettu, vaatimukset ja niiden perustelut. Hallinto-oikeus arvioi, että tässä tapauksessa valituskirjelmän sisällöstä on riittävän selvästi käynyt ilmi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 1 momentin 2 ja 3 momentissa edellytetyt seikat valituksessa mainittujen päätösten osalta. Hallinto-oikeus ei ole katsonut tarpeelliseksi pyytää valittajia selvittämään vaatimusten perusteita tai täydentämään valitusta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 tai 40 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Viranomaisen on voinut valituskirjelmän perusteella vastata valittajien esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Valitusoikeus

Kaivoslain 165 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta asianosainen. Kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan asianosaisia ovat ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea.

Kaivoslain esitöissä (HE 273/2009 vp) on 165 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa pykälän 1 momentin 1 kohdan osalta todettu, että valitusoikeus olisi asianosaisella eli sillä, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea. Luvan hakijaa ja luvan kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajaa olisi aina pidettävä asianosaisena. Malminetsintäluvaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa koskevan päätöksen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätöksen vaikutuksiin liittyy epävarmuutta ja joudutaan tekemään ennakkoharkintaa. Sen vuoksi asianosaismääritelmän tulisi olla hieman laajempi kuin hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa ja vastata kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohdassa määriteltyä asianosaista. Valitusoikeuden saaminen ei edellyttäisi, että päätös välittömästi vaikuttaa

valittajan etuun tai oikeuteen, vaan myös välilliset ja ei-oikeudelliset vaikutukset hyväksytään asianosaisuuden perusteiksi. Muun muassa alueen luontoyrittäjät tai lähialueella toimivat etsintä- ja kaivosyhtiöt taikka alueella toimiva paliskunta voisivat olla oikeutettuja valittamaan, jos asia saattaa koskea heidän oikeuttaan tai etuaan. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa lausutaan 34 §:n 2 momentin 3 kohdan osalta muun muassa, että malminetsintälupahakemuksen osalta asianosaisia olisivat etenkin malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajat ja näihin 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla rinnastettavat.

Valitusoikeutta koskevan selvityksen mukaan yksityishenkilövalittajat ovat asianosaisia erityisesti perustuen kiinteistön omistukseen malminetsintälupien Lahtojoki South ja Lahtojoki South 2 alueilla tai niiden läheisyydessä. Meluvaikutuksen perusteella molemmat luvat vaikuttavat käytännössä kaikkiin valittajiin.

Kiinteistötietojärjestelmästä saatavien lainhuutotodistusten ja karttatarkastelun perusteella Karsikkovaaran osakaskunnan, Hannu Timosen, Pertti Vehreävesan, Tarja Hyvösen, Heikki Antikaisen, Jukka Nuortion, Salme Nuortion, Raili Komulaisen, Tapio Julkusen, Vilho Mustosen, Sanelma Mustosen ja Hannu Lahtisen omistamat valituksessa yksilöidyt kiinteistöt eivät sijaitse malminetsintälupa-alueella. Hallinto-oikeus arvioi, että hakemuksen mukaisesta malminetsinnästä aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat lähtökohtaisesti malminetsintäalueelle, eikä valituksenalaisella päätöksellä siten ole kaivoslain 165 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vaikutusta edellä mainittujen valittajien etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen. Asiassa ei ole ilmennyt, että Yrjö Räsänen, Keijo Parviainen, Maija Parviainen ja Kaisa Räsänen olisivat malminetsintäalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajia tai että asia koskisi heidän oikeuttaan tai etuaan muullakaan perusteella. Edellä lausutun perusteella valitus on jätettävä Karsikkovaaran osakaskunnan, Hannu Timosen, Pertti Vehreävesan, Tarja Hyvösen, Heikki Antikaisen, Jukka Nuortion, Salme Nuortion, Raili Komulaisen, Tapio Julkusen, Vilho Mustosen, Sanelma Mustosen, Hannu Lahtisen, Yrjö Räsänen, Keijo Parviaisen, Maija Parviaisen ja Kaisa Räsänen tekemänä tutkimatta.

Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tai muussa laissa.

Valittajien toimittaman lisäselvityksen mukaan luvanhakijan tulee hakea vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaista lupaa. Hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa ottaa kantaa siihen, edellyttääkö hanke vesilain tai ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

Yhteiskäsittely

Valittajat ovat vaatineet, että malminetsintäluvan jatkamista koskevasta asiasta ML2016:0078 ja malminetsintäluvan myöntämistä koskevasta asiasta ML2021:0020 tehdyt valitukset on käsiteltävä yhdessä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksessä on kaksi lupa-aluetta, joita koskevat erilliset malminetsintä lupapäätökset ja joiden osalta on tehty erilliset lupahakemukset. Malminetsinnästä aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat lähtökohtaisesti kulloisellekin malminetsintäalueelle. Asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella kyseisiä malminetsintä lupa-alueita koskevista päätöksistä tehdyt valitukset tulisi käsitellä yhdessä. Vaatimus on näin ollen hylättävä.

Asiassa saatu selvitys

Aikaisempi lupa

Tukes on päätöksellään 22.1.2018 lupatunnus ML2016:0078 myöntänyt Karelian Diamond Resources Plc:lle malminetsintäluvan nimeltä ”Lahtojoki South”. Malminetsintä lupa on ollut voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Itä-Suomen hallinto-oikeus on 27.3.2019 antamallaan päätöksellä muun ohella kumonnut Tukesin päätöksen lupamääräyksen 7. osalta ja palauttanut asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi malminetsintä lupa- ja malminetsintä aluekohtaisen vakuusmääräyksen antamiseksi.

Tukes on päätöksellään 3.12.2019 määrännyt 3 000 euron suuruisen vakuuden malminetsintäluvalle ”Lahtojoki South” (ML2016:0078). Päätöksen mukaan malminetsintä lupa on voimassa neljä vuotta alkuperäisen päätöksen mukaisesti vakuuspäätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Hakemus

Hakemuksessa esitetyn toimintaa koskevan suunnitelman mukaan ensimmäisen lupavuoden aikana alueella tehdään geofysikaalisia mittauksia drone-lennokkia käyttäen. Toisen lupavuoden aikana alueella kaivetaan tutkimusmonttuja ja/tai -ojia kaivinkoneella. Kaivantojen avulla pyritään tunnistamaan kohteiden kallioperä, ja niistä kerätään pohjamoreeninäytteitä. Kolmannen lupavuoden aikana alueella mahdollisesti tehdään timanttikairausta kohteilla, jotka eivät sovellu kaivinkoneella tutkittaviksi, tai jotka ovat valikoituneet jatkotutkimuksiin pohjamoreeninäytteistä analysoitujen kimberliitin indikaattorimineraalien perusteella. Mikäli lupaavia kimberliittikohteita tunnistetaan tutkimusten alkuvaiheessa, aloitetaan kairaukset tai tutkimusojitus nopeutetulla aikataululla. Työkoneiden lisäksi maastotöissä saatetaan tarvita apuna erilaisia maastokulkuneuvoja kaluston sekä henkilöstön kuljetusta varten.

Toiminnan aiheuttamien vaikutusten osalta hakemuksessa on arvioitu, että suunniteltu malminetsintätyö ei aiheuta haittaa alueen luonnonarvoille. Suunniteltu malminetsintä ei aiheuta merkittävää vahinkoa maa- tai kallioperään. Suunnitelluilla malminetsintämenetelmillä ei ole vaikutuksia vesistöihin tai pohjaveteen. Suunniteltu malminetsintä ei aiheuta suurta melua tai häiriötä. Suoritettavista tutkimuksista ilmoitetaan maanomistajille hyvissä ajoin ennen tutkimusten aloittamista. Ilmoitus tehdään myös ELY-keskukselle ja Tukesille. Pyrkimyksenä on aina käyttää jo olemassa olevia uria liikkumiseen. Tutkimuspaikalle johtavien kulkureittien määrittämisessä tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä ELY-keskuksen ja maanomistajien kanssa ympäristövahinkojen minimoimiseksi ja mahdollisten luonnonarvojen huomioimiseksi. Alueella sijaitsee pari metsälain 10 §:n mukaista kohdetta, jotka huomioidaan tutkimuksissa.

Kairaukset ajoitetaan sopiviin vuodenaikoihin. Korkeilla ja maapohjaltaan kovilla alueilla voidaan kairata vuoden ympäri. Soilla ja muilla huonosti kantavilla pehmeäpohjaisilla alueilla kairaukset on ajoitettava talviaikaan, jolloin jäätymisen vuoksi maastovauriot jäävät vähäisiksi. Kairausreiästä ulosjuokseva, jonkin verran kivisoijaa sisältävä jäähdytysvesi johdetaan maastoon laskeutussäiliön kautta. Reiän lopetuksen yhteydessä kullekin kairauspisteelle jää vähäinen määrä kivisoijaa, jolla ei ole ympäristövaikutuksia. Talviaikana kairaaminen saattaa edellyttää pehmeiköillä kulkureittien vahvistamista jäädyttämällä.

Odotetut maastovahingot ovat marginaaliset ja korjaantuvat muutaman vuoden kuluessa. Kairauskalusto on varustettu hydraulioöljyn pintavahdilla sekä öljyntorjuntavälineistöllä. Kairakoneessa käytetään vain biologisesti hajoavaa hydraulioöljyä. Vuotovahingon sattuessa tehdään asiaankuuluvat toimenpiteet sekä otetaan yhteys ympäristöviranomaiseen.

Jälkitoimenpiteiden osalta hakemuksessa on esitetty, että kaikki tutkimukset suoritetaan aina siten, että maastoon jäisi mahdollisimman vähän jälkiä. Kairauspaikat osoitetaan puupaaluilla. Mahdolliset maahan jätetyt maaputket katkaistaan läheltä maanpintaa ja kairarei'ät tulpataan tarpeen mukaan. Tutkimuspaikat pidetään mahdollisimman siisteinä tutkimuksen aikana ja paikat ennallistetaan tutkimuksen päätyttyä sekä mahdolliset vauriot korvataan täysimääräisesti maanomistajalle. Tutkimusmontut ja kaivannot täytetään heti tutkimusten päätyttyä.

Malminetsinnän tehokkuudesta ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta annetun selvityksen mukaan yhtiö on lupa-alueella ottanut pohjamoreeninäytteitä kahdestakymmenestäviidestä tutkimusmontusta. Jokaisesta montusta on kerätty noin 60 kiloa näytteitä. Tarkoituksena oli löytää lisää kimberliittilohkareita sekä päätellä jäätikön kulkusuunta. Tämän ohjelman aikana tutkittiin jäätikön uurteita myös lupa-alueen kalliopaljastumilta. Ohjelma osoitti alueelta löytyvän vaihtoehtoinen jäätikön kulkusuunta pääasialliseen alueelliseen jäätikön kulkusuuntaan verrattuna, mikä helpottaa lohkariden lähteen paikantamisessa. Yhtiö on tutkinut tarkemmin alueen kimberliittejä valmistamalla ja tutkimalla ohuthieitä. Tähänastiset työt ovat osoittaneet, että Lahtojoen esiintymän läheisyydestä saattaa löytyä vielä

tuntematon kimberliittiesiintymä, jonka löytämiseksi jatkotutkimukset ovat perusteltuja.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Tutkimusalueella esiintyy pääasiassa arkeisen graniittigneissikompleksin päälle kerrostuneita proterotsooisia metasedimenttejä, kuten metagrauvakoita, kiilleliuskeita ja kiillegneissejä, sekä pohjaa nuorempia granitoideja. Granitoideista, metasedimenteistä tai kimberliiteistä kairatessa irtoava soija ei ole erityisen haitallista ympäristölle. Tutkimusalueilla ei tiettävästi esiinny haitallisia kivilajeja, kuten mustaliuskeita tai sulfidimalmeja. Kimberliitit ja lamproiitit liittyvät usein kallioperän rikkonaisiin heikkousvyöhykkeisiin. Ne ovat tavallisesti pinnastaan voimakkaasti rapautuneita ja esiintyvät paksujen maapeitteiden alla. Näin ollen kairaussoija ei nouse ylös reiästä. Vaihteleva osuus kairaussoijasta katoaa kallioperän rakoihin eikä nouse maanpinnalle.

Tutkimuskaivannoissa maapeitteet poistetaan kaivinkonetta tai traktorikaivuria käyttäen, kunnes kallionpinta on saavutettu. Tutkimuskaivantojen maa-aines läjitetään tutkimusten ajaksi tutkimuskaivannon viereen. Maa-aines koostuu tavallisesta pintamaasta, kuten hiekasta, sorasta, savesta, moreenista ja niiden joukossa olevista lohkarista. Maa-aines ei normaaleissa olosuhteissa muodosta riskiä ympäristölle tai ihmisille. Tutkimusten päätyttyä kaivannot täytetään samalla viereen läjitetyllä maa-aineksella. Timanttikairauksessa syntyvä kairaussoija ja tutkimuskaivannoista poistettavat maa-aineet ovat tiettävästi vaarattomia eivätkä sisällä haitallisia aineita.

Timanttikairaus voidaan toteuttaa ympäristön kannalta turvallisesti ilman kairaussoijan talteenottolaitteistoa. Tutkimussuunnitelman mukaisen toiminnan seurauksena ei synny merkittäviä määriä kaivannaisjätettä eikä se siten vaikuta jätehuoltoon. Syntyvän kairaussoijan määrä arvioidaan vähäiseksi eikä sen katsota aiheuttavan merkittävää vaaraa ympäristölle tai hakemusalueen muulle käytölle. Kairaussoijan leviämistä ja sen pääsyä vesistöihin voidaan estää erilaisten väliaikaisten suojarakenteiden avulla sekä ohjaamalla kairaussoijaa ja kairauksen hulevesiä pois vesistöjen suunnasta. Vaarattomaksi luokiteltu kairaussoija jätetään yleensä maastoon, mutta isoimmat kertymät siivotaan pois alueelta. Jos kairaussoijan havaitaan sisältävän mustaliuskeita tai sulfidimalmeja, kairaussoija siivotaan alueelta pois.

Hakija käyttää kairakoneita, joissa on kairaussoijan talteenottolaitteisto, mikäli kairauksia toteutetaan vesistöjen äärellä tai viranomainen niin suosittelee. Talteenottolaitteiston avulla kairaussoijan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää tai ne voidaan poistaa kokonaan. Talteenottolaitteistossa voidaan käyttää saostusallasta tai altaita, joiden pohjalle soija laskeutuu. Altaan pohjalle kertynyt soija kerätään talteen ja käsitellään asianmukaisesti (viedään maankaatopaikalle).

Hakija noudattaa päätöksessä viranomaisten esittämiä suojaetäisyyksiä. Suojelutoimenpidepäätökset tehdään aina viranomaisten ohjeistusten ja

suositusten pohjalta. Varotoimenpiteillä ehkäistään muun muassa kairaussoijan pääsy vesistöihin, pohjaveteen ja talouskaivoihin, sekä varmistetaan suojelunarvoisten lajien esiintymäpaikkojen ja luontotyyppien suojelu. Hakija on perehtynyt alueen ympäristöön ja sen erityispiirteisiin. Mahdolliset ympäristöriskit on kartoitettu ennen toiminnan aloittamista. Iso-Salmikkoon laskeva puro, joka on metsälain 10 §:n mukainen arvokas elinympäristö, huomioidaan koneellisessa malminetsinnässä muun muassa riittävin suojaetäisyyksin. Lisäksi alueelle sijoittuu metsälain 10 § mukainen metsämaa-alue. Kyseisillä kohteilla ei tehdä koneellista malminetsintää.

Tutkimuskohteilla tehdään säännöllisiä tarkastuksia ja toiminnan valvontaa, jolla selvitetään tutkimuskohteen perustila, valvotaan ympäristö- ja työturvallisuusohjeiden noudattamista ja toimivuutta sekä seurataan toiminnan vaikutuksia. Tarkastuksia tehdään ennen toiminnan aloittamista, toiminnan aikana ja sen päättyttyä. Tutkimuskohde ja sinne johtavat kulkureitit tarkastetaan, mahdolliset vahingot kirjataan ja määritellään ennallistamistarve. Mikäli kairaus tapahtuu talvella, lopputarkastus tehdään uudestaan, kun lumet ovat sulaneet.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

ELY-keskuksen hakemuksen johdosta antamassa lausunnossa on todettu muun ohella, että hakemusalueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita tai pohjavesialueita. Malminetsintäalueelle sijoittuu metsälain 10 §:n mukainen erityisen arvokas elinympäristö, joka tulee huomioida kulkureittejä suunniteltaessa ja kairautoiminnassa siten, että kohteen luontoarvot eivät vaarannu. Etsintäalueella sijaitseva puron sijainti on huomioitava kuljettaessa erityisesti mönkijöillä, moottorikelkoilla ja kairauskoneilla. Etsintäalueen läheisyydessä olevat järvet, joet ja lammet sekä purot tulee huomioida niin, ettei etsintätoiminnalla ole haitallisia vaikutuksia vesistöön. Etsinnän, näytekuopat, kairauspaikat sekä mahdollisten tutkimusojien sijainnit tulee ilmoittaa kartalla ELY-keskukselle vähintään kuukautta ennen töiden aloittamista. Etsintätoiminnasta tulee ilmoittaa lähikiinteistöjen omistajille hyvissä ajoin. Mikäli etsintätoimia toteutetaan metsäojitetulla alueella, tulee huomioida, että ojastot ja muut metsänhoidolliset rakenteet eivät vaurioidu etsintätoiminnan seurauksena. Alueella tulee käyttää sellaista kairauskalustoa, josta ei aiheudu öljypäästöjä tai muita haitallisten aineiden päästöjä ympäristöön. Mikäli etsintätoiminnasta johtuen alueelle pääsee esimerkiksi öljyä, tulee kyseiset pilaantuneet maa-ainekset poistaa ja toimittaa käsittelyyn asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Melun osalta ELY-keskus on todennut, että asuin- tai lomakiinteistöjen läheisyydessä tulee huomioida häiriintyvien kohteiden sijainti ja suunnitella etsintätoiminnan toteutus niin, ettei kohtuutonta häiriötä aiheuteta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan alueella suoritettavilla hakemuksen mukaisilla tutkimustöillä ei ole haittaa ihmisten terveydelle taikka vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

Lupamenettelystä esitetyt valitusperusteet

Sovellettavat säännökset

Kaivoslain 13 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on laadittava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 3 §:n 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä kaivoslain 13 §:ssä säädetään, jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista;
- 2) arvio maa- ja kiviainesjätteen kokonaismäärästä ja suunnitelma jätteen hyödyntämisestä ja muusta käsittelystä;
- 3) tiedot maa- ja kiviainesjätteen merkittävistä ympäristövaikutuksista;
- 4) tiedot jätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä malminetsintäalueella.

Pykälän 3 momentin mukaan jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi esitettävä muut sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja tämän asetuksen mukaisesti.

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta, hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa sekä tieto hakijan hakemista tai voimassaolevista muista toimintaan liittyvistä luvista;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) toiminnan edellytyksistä:
 - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
 - b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Pykälän 5 momentin mukaan malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen on lisäksi liitettävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 12 §:n mukaan sen lisäksi, mitä kaivoslain 34 §:ssä säädetään, malminetsintälupahakemuksessa tai sen liitteissä on esitettävä muun ohella:

- 2) selvitys hakijan asiantuntemuksesta, teknisestä suorituskyvystä ja taloudellisesta kyvystä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 6) suunnitelma tarpeellisten tutkimusten määrästä, laadusta ja aikataulusta;
- 7) tutkimussuunnitelman toteutumiseen liittyvät tiedot suojelun kannalta merkittävistä luonto- ja kulttuuriarvoista malminetsintäalueella.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27 §:n 2 momentin mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset. Pykälän 3 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa hakemuksessa tulee esittää selvitys:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Kaivoslain 40 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kaivoslain 66 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset 61 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään 34 §:ssä.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 26 §:n mukaan kaivoslain 40 §:ssä tarkoitettu kuulutuksesta tulee käydä ilmi ainakin:

- 1) hakijan nimi;
- 2) kuvaus hakemuksen mukaisen toiminnan laadusta, kestosta ja laajuudesta;
- 3) tieto alueesta, jolla hakemuksen mukaista toimintaa suoritettaisiin;
- 4) tieto hakemusasikirjojen nähtävillä pidosta;

- 5) tieto muistutusten ja mielipiteiden jättämiseksi;
- 6) tieto mahdollisesta julkisesta kuulemistilaisuudesta.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että hallintolaki ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annettu laki eivät sisällä vaatimusta hallintoviranomaisen laatimien asiakirjojen tai hallintopäätösten sähköisestä allekirjoittamisesta. Valituksenalainen päätös ei ole lainvastainen valituksessa esitetyillä asiakirjojen sähköiseen allekirjoittamiseen liittyvillä perusteilla.

Asiassa on kysymys malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevasta asiasta. Kaivoslain 66 §:n mukaan luvan jatkamista koskevassa hakemuksessa on esitettävä selvitys siitä, että luvanhaltija on olennaisilta osin toteuttanut malminetsintäluvan perusteena olevan tutkimussuunnitelman mukaiset tutkimustoimenpiteet ja että malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä sekä siitä, että esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia. Lisäksi hakemukseen sovelletaan, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain 34 §:ssä. Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) 66 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan hakemuksessa ei kuitenkaan olisi tarpeen esittää selvitystä seikoista, jotka on tarvittavassa laajuudessa selvitetty jo alkuperäisessä hakemuksessa, ja joiden osalta ei ole tapahtunut muutosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että hakemuksessa on esitetty tiedot hakijan edellytyksistä haettavaan toimintaan. Hakemuksen kohteena olevan alueen kaavoitus- ja luonnonsuojelutilanteesta on esitetty selvitystä. Hakemuksessa on esitetty selvitys toimintaa koskevista suunnitelmista ja tutkimusmenetelmistä sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Toiminnan ympäristö- ja muita vaikutuksia on selvitetty. Hakemuksessa on esitetty selvitys malminetsinnän tehokkuudesta, tehdyistä toimenpiteistä ja tuloksista sekä selvitys jälkitoimenpiteistä malminetsintä lupa-alueella toiminnan lopettamisen jälkeen. Hallinto-oikeus arvioi, että hakemuksessa on esitetty kaivoslain 34 §:ssä ja 61 §:ssä sekä kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27 §:ssä edellytetyt tiedot. Asiaan osallisilla on ollut riittävät tiedot hankkeen vaikutusten arvioimiseksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattu malminetsinnästä syntyvä maa- ja kiviainesjätteen määrä ja ominaisuudet sekä annettu tiedot alueen ympäristöstä ja tutkimuksen vaikutuksista ympäristöön. Lisäksi kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävät toimet sekä annettu suunnitellun toiminnan laatuun nähden riittävät tiedot toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Hallinto-oikeus arvioi, että kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on sisältänyt kaivoslain 13 §:n 2 momentin ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 3 §:n mukaiset tiedot.

Hallinto-oikeus toteaa, että kuulutusasiakirjassa on kuvaus hakemuksen mukaisesta toiminnasta. Kuvauksen mukaan hakija etsii alueelta timanttia ja tutkimusmenetelminä ovat tutkimuskaivannot, moreeninäytteenotto, geofysikaaliset mittaukset ja kallioperäkairaus. Kuulutusasiakirjan liitteenä on ollut luvanhakijayhtiön toimittama hakemuslomake, kaivosviranomaisen laatima kartta malminetsintä lupa-alueesta ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Hallinto-oikeus arvioi, että hakemuksen kuulutusasiakirja on sisältänyt kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 26 §:n mukaiset tiedot.

Malminetsintäluvan myöntämisen edellytykset ja lupamääräykset

Sovellettavat säännökset

Kaivoslain 11 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa;
- 6) muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta.

Kaivoslain 45 §:n mukaan malminetsintä lupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 46 §:n 1 momentin mukaan malminetsintä lupaa ei saa myöntää muun ohella:

- 1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitetulle alueelle;
- 9) jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, taikka jos hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tämän lain mukaisessa toiminnassa toimintaan sovellettavaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia; laiminlyöntien olennaista arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä.

Kaivoslain 51 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvassa on määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun ohella:

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 9 a) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta;
- 10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivoslain 61 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvun voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvun voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) luvanhaltija on olennaisilta osin toteuttanut malminetsintäluvun perusteena olevan tutkimussuunnitelman mukaiset tutkimustoimenpiteet ja malminetsintä on muutoinkin ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä; laiminlyöntien olennaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti laiminlyöntien suunnitelmallisuus, niiden kesto ja toistuvuus sekä laiminlyönneistä aiheutuneiden vahinkojen määrä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvun voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä.

Kaivoslain 107 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvun haltijan on asetettava riittävä vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä

jälkitoimenpiteiden suorittamista varten ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus sekä toiminta-alueen erityispiirteet.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Suomessa esiintyvistä tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Luonnonsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n mukaan luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, Suomessa esiintyviä Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja ovat liitteessä 7 luetellut eliölajit. Liitteessä 7 on mainittu saukko.

Metsästyslain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan riistaeläimiä ovat muun ohella saukko ja ahma. Metsästyslain 37 §:n 3 momentin mukaan muun ohella saukko ja ahma ovat aina rauhoitettuja.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa saadun selvityksen perusteella luvanhakijalle myönnetty aikaisempi malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi 3.1.2020. Malminetsintälupa on ollut voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta eli 3.1.2024 asti. Näin ollen malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on tullut toimittaa Tukesille viimeistään 3.11.2023. Nyt kysymyksessä oleva hakemus on tullut Tukesissa vireille 26.10.2023. Näin ollen hakemus on saapunut lupaviranomaiselle kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (392/2012) 27 §:n 1 momentissa säädetystä kahden kuukauden määräajassa.

Selvitykset, kaivoslaissa säädetty kielletyt seuraukset ja lupamääräykset

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisella päätöksellä on sallittu geofysikaaliset ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät. Lisäksi valituksenalaisella päätöksellä on sallittu koneellisesti tehtävä maaperä- ja kallioperänäytteenotto, kuten moreeni-, ura- ja pistenäytteet ja kairaus sekä tutkimuskaivannot ja -ojat. Valituksenalaisessa päätöksessä on annettu ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi muun ohella seuraavia lupamääräyksiä. Luvanhakija on velvoitettu tulppaamaan kairareiät kairauksen päätyttyä pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Hakija on velvoitettu tekemään ilmoitus vesilain mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos käytettävän veden määrä ylittää 100 kuutiometriä vuorokaudessa. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava huomioon ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden

pilaamiskielto. Koneellisesti tehtävää maa- ja kallioperänäytteenottoa ei saa suorittaa vesistön päältä. Hakijan on huolehdittava, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Alueelta tunnetut metsälain 10 §:ssä mainitut kohteet tulee huomioida tutkimustoiminnassa. Lupa-alueella esiintyvien luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten lähteiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty ja niiden läheisyydessä toimimiseen on jätettävä riittävä suojaetäisyys. Purouomien luonnontilaa ei saa vaarantaa. Hakijan on esitettävä ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja tarvittaessa päivitettävä kiviainesjätteen jätehuoltosuunnitelmaa Tukesille.

Asiassa esitetystä selvityksestä ilmenee, että malminetsintä lupa-alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelma-alueita. Alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu pohjavesialueita. Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa on kyse malminetsintäluvan jatkamisesta. Lupahakemuksesta ilmenee, että hakijan tiedossa on ELY-keskuksen lausunnosta ja Metsähallituksen muistutuksesta ilmenevät metsälain 10 §:n mukaiset kohteet, jotka on otettu huomioon valituksenalaisessa päätöksessä. Alue on karttatarkastelun perusteella pääosin talousmetsää. Alueen olosuhteet ja sallitut tutkimustoimet huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että alueen luontoarvot on valituksenalaista päätöstä tehtäessä selvitetty riittävällä tavalla.

Valittajien hallinto-oikeudelle toimittaman FM Juha Kinnusen laatiman lausunnon mukaan Salmipuron ja Pohjoisjoen läheisyydessä on havaittu muun ohella saukon mahdollisia pesäkoloja, jätöksiä, nousu- tai laskupolkuja sekä jälkiä. Lausunnossa on arvioitu, että kyseisten vesistöjen alue rantoineen on saukon lisääntymis- ja levähdysaluetta. Alueelta on havaittu merkkejä myös ahman esiintymisestä alueella. ELY-keskus on valittajien toimittaman lausunnon johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että saukon ja ahman lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi arvioidut alueet on huomioitava malminetsintätoimissa luonnonsuojelulain mukaisesti. Koneella tapahtuva näytteenotto tulee tehdä siten, että näytteenotosta ei aiheudu edellä mainittujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikoille hävittämistä tai heikentämistä. ELY-keskuksen lausunnon mukaan malminetsintä tulee ajoittaa 1.11.–31.3. väliselle ajalle, koska saukon lisääntymiskauden vaihteluväli on pitkä, ja ahman käyttämät kolot on huomioitava kairauspaikkoja ja kulkureittejä suunniteltaessa. Tukesin kyseisen lausunnon johdosta antamassa lausunnossa on todettu, että tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että suunniteltuihin toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa puuttua valvonnallisesti. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Hallinto-oikeus toteaa, että luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien lajien, joihin saukko kuuluu, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto on voimassa suoraan lain nojalla. Edellä mainitussa luontoarvoja koskevassa lausunnossa mainittu Salmipuro virtaa valituksenalaisen lupa-alueen lounaskulman läpi, mutta Pohjoisjoki jää lupa-alueen itäpuolelle.

Valituksenalaisessa päätöksessä on annettu määräykset, joiden mukaan koneellisesti tehtävää näytteenottoa ei saa suorittaa vesistön päältä, eikä puroumien luonnontilaa saa vaarantaa. Määräyksen mukaan alueelta tunnetut metsälain 10 §:n mukaiset kohteet on otettava huomioon tutkimustoiminnassa. Luvanhakijan hakemuksessa on mainittu, että metsälain 10 §:n mukaiset kohteet huomioidaan tutkimuksissa. Hallinto-oikeus toteaa, että metsälain 10 §:n mukainen kohde on muun ohella puron ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavan noron välitön lähiympäristö. Valituksenalaisessa päätöksessä olevan määräyksen mukaan luvanhakijan on toimitettava tarkka tutkimussuunnitelma Tukesille ja ELY-keskukselle (nykyisin lupa- ja valvontavirasto), mikä mahdollistaa tarvittaessa toimenpiteisiin puuttumisen. Kun otetaan huomioon edellä mainitut seikat, vesistöjen luonnontilaa turvaavat lupamääräykset ja valituksenalaisella päätöksellä sallittujen toimenpiteiden laatu hallinto-oikeus arvioi, että saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeleminen on turvattu riittävällä tavalla.

Hallinto-oikeus toteaa, että ahma on metsästyslain perusteella rauhoitettu eläin ja luontodirektiivin liitteessä II mainittu yhteisön tärkeänä pitämä eläinlaji, jonka suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Kyseessä ei ole luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettu tiukkaa suojelua edellyttävä laji. Hallinto-oikeus arvioi, että asiassa esiin tulleet ahman käyttämät kolot on tutkimustoimenpiteiden laatu huomioon ottaen mahdollista ottaa riittävällä tavalla huomioon tutkimusten tarkemmassa suunnittelussa.

Sallittujen tutkimustoimien laatu ja alueen olosuhteet huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että hankkeesta ei aiheudu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia eikä hankkeeseen ole siten tarvinnut soveltaa sanotun lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Kun otetaan huomioon suunnitellut tutkimustoimet ja alueen olosuhteet, hallinto-oikeus arvioi, että hakemuksessa esitettyjen malminetsintätoimien ympäristö- ja muut vaikutukset on riittävästi selvitetty ja arvioitu. Valituksenalainen päätös on perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Valituksessa ei ole tarkemmin yksilöity, miltä osin lupa-alue ulottuisi kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille alueille eli muun ohella 150 metriä lähemmäksi asumiseen tarkoitettua rakennusta tai niihin liittyvää piha-aluetta. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei ole ilmennyt, että malminetsintälupa olisi myönnetty edellä mainituille alueille.

Alueen olosuhteet ja suunnitellut toimenpiteet huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että erillisiä melua ja pölyä koskevia määräyksiä ei ole tarvinnut antaa.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisessa päätöksessä asetettu vakuus on malminetsintälupa- ja malminetsintäaluekohtainen. Huomioon ottaen valituksenalaisella päätöksellä annetut lupamääräykset ja sallittujen

malminetsintätoimenpiteiden laatu hallinto-oikeus arvioi, että valituksenalaisessa päätöksessä asetettu vakuus on määrältään riittävä.

Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) 11 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan malminetsintä voitaisiin pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa siten, etteivät pykälän 2 momentissa säädetty kiellot muodostu ongelmaksi. Kieltoja on erityisesti arvioitava tilanteissa, joissa luvan nojalla on tarkoitus tehdä suurehkoja tutkimuskaivantoja tai -ojia, koelouhintaa taikka vaikutuksiltaan tai laajuudeltaan niitä vastaavia toimenpiteitä. Malminetsintäluvassa annettavilla määräyksillä on tarvittaessa mahdollisuus asettaa rajoituksia, joita 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattaminen edellyttää.

Valituksenalaisessa malminetsintäluvassa sallitut tutkimustoimet ja annetut lupamääräykset sekä alueen olosuhteet huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsinnästä aiheudu kaivoslain 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta. Hallinto-oikeus arvioi, että valituksenalaisessa päätöksessä annetut lupamääräykset ovat suunniteltujen tutkimustoimenpiteiden laatu ja laajuus sekä alueen olosuhteet huomioon ottaen riittäviä.

Hallinto-oikeus toteaa, että Tukesilla on kaivosviranomaisena velvollisuus valvoa kaivoslain noudattamista. Saadusta selvityksestä ei ilmene, ettei luvanhakijayhtiöllä olisi edellytyksiä harjoittaa luvan mukaista toimintaa tai että luvanhakijayhtiöllä ei olisi tarkoitus ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan. Saadusta selvityksestä ei myöskään ilmene, että luvanhakija olisi olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia. Kaivoslain 70 §:stä ilmenee, että lupaviranomainen voi peruuttaa malminetsintäluvaa, mikäli luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai mikäli luvanhaltija on olennaisella tavalla laiminlyönyt muun ohella lupamääräyksiä.

Malminetsintäluvalla voimassaolon jatkamisen edellytykset

Malminetsintäluvalla jatkamista koskevasta hakemuksesta ilmenee, että luvanhakija on lupa-alueella ottanut pohjamoreeninäytteitä sekä tutkinut jäätikön uurteita lupa-alueen kalliopaljastumilta. Yhtiö on myös tutkinut tarkemmin alueen kimberliittejä valmistamalla ja tutkimalla ohuthieitä. Hakemuksen mukaan hakijan tähänastiset työt ovat osoittaneet, että Lahtojoen esiintymän läheisyydestä saattaa löytyä vielä tuntematon kimberliittiesiintymä, jonka löytämiseksi jatkotutkimukset ovat perusteltuja.

Lisätutkimustoimenpiteiksi on suunniteltu tutkimuskaivantoja- ja oja, moreeninäytteenottoa, geofysikaaliset mittauksia ja kallioperäkairaus.

Hakemuksessa esitetyn selvityksen perusteella hallinto-oikeus arvioi, että Tukes on voinut arvioida malminetsinnän olleen tehokasta ja järjestelmällistä ja että esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia.

Hallinto-oikeus toteaa, että aikaisempi malminetsintälupa on myönnetty vuonna 2018. Saadun selvityksen perusteella luvanhakija on noudattanut toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia ja aikaisempia lupamääräyksiä. Kun lisäksi otetaan huomioon alueen luonnon- ja muista olosuhteista saatu selvitys sekä sallittujen malminetsintätutkimusten laatu, hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen aiheuta kaivoslain 61 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Johtopäätös

Edellä lausutun perusteella valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittajat joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Kaivoslaki 37 § 1 mom. ja 3 mom., 60 § 1 mom., 72 § 1 mom., 109 § 2 mom.
Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 3 §

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 3 §, liitteet 1 ja 2

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Antti Sutinen.

Esittelevä jäsen Antti Sutinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Yrjö Räsänen, sähköpostitse antopäivänä Hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan on valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittaja Yrjö Räsänen tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä valituskirjelmän muille allekirjoittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.
Oikeudenkäyntimaksu	310 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä Karelian Diamond Resources Plc, sähköpostitse antopäivänä Kaavin kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä Kaavin kunnanhallituksen on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla, sitä päivää lukuunottamatta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).